

משימת הערכה במשנה

כיתה ו'

שם התלמיד/ה: _____

מסכת פסחים פרק א' משניות א-ד, פרק י' משניות א-ב

בתורה שבכתב מופיע האיסור "כל יראה וכל ימצא", וחכמנו לימדו אותנו הלכות רבות הקשורות לאיסורים אלו. במשימה זו נעסוק בבדיקת חמץ ובהכנות ליל הסדר.

יסודות התושב"ע

1. מדוע נכתבה התורה שבעל-פה?

_____ (א) סיבה א'-

_____ (ב) סיבה ב'-

2. (א) מהם שישה סדרי משנה? (ניתן לכתוב שלא לפי הסדר)

_____ (ב) באיזה סדר נמצאת מסכת פסחים?

_____ (ג) מדוע מסכת פסחים נמצאת בסדר זה?

מושגים

3. במסכת פסחים א, ג כתוב:

"רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, בּוֹדְקִין אוֹר אֲרֻבָּעָה עָשָׂר וּבְאֲרֻבָּעָה עָשָׂר שְׁחִרְיִית וּבְשַׁעַת הַבְּעוֹר"

מהי "שַׁעַת הַבְּעוֹר"?

- השעה שיש לבער בה את המצות בתום הפסח
- השעה שבה בודקים את החמץ
- השעה שיש לבער בה את החמץ
- השעה שבה יש לצלות את הזרוע עבור ליל הסדר

4. במסכת פסחים א, ד כתוב:

"רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר אוֹכְלֵין כָּל חֶמֶשׁ וְשׁוֹרְפִין בְּתַחֲלַת שָׁשׁ"

מהן השעות שעוסקת בהן המשנה?

- שעות שמשיות
- שעות קיציות
- שעות רגילות
- שעות זמניות

5. במסכת פסחים י, ב כתוב:

"מְזַגּוּ לוֹ כּוֹס רֵאשׁוֹן בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים מְבַרְךְ עַל הַיּוֹם וְאַחַר כֵּן מְבַרְךְ עַל הַיּוֹם..."

"ברכת היום" היא?

- ברכת "שהחיינו... והגענו לזמן הזה"
- ברכת "בורא פרי הגפן"
- ברכת "המבדיל בין קודש לחול"
- ברכת "אשר בחר בנו... מקדש ישראל והזמנים"

לשון חכמים:

6. בטבלה שלפניכם כתובות מילים בלשון המשנה.

בכל משפט יש מילה מודגשת, כתבו את המילה המתאימה לה בלשון ימינו.
היעזרו במילים שבמסגרת מתחת לטבלה.

המילים במשנה	המילה בלשון ימינו
"אור לארבעה עשר בודקין את החמץ..."	א.
"וימה שמשיר יניחנו בצנעא, כדי שלא יהא צריך בדיקה"	ב.
"...אוכלין כל ארבע ותולין כל חמש..."	ג.
"בודקין... ובארבעה עשר שחרית ובשעת..."	ד.
"...ולא יפחתו לו מארבע כוסות של יין"	ה.

יפתחו בעבורו	בבוקר	בסוף יום ה...	בפינה	בסתר
בתפילה	יתנו פחות	מעמידים גבוה	נשאר בספק	הלילה שלפני

מבנה

7. במסכת פסחים א, ב כתוב:

"אין חוששין שמא גררה חלדה מבית לבית וממקום למקום דאם פן מחצר לחצר ומעיר לעיר
אין לדבר סוף"

במשנה שלפניכם יש דין וטעם. הקיפו בעיגול את המילים שבהן מתחיל הטעם.

8. במסכת פסחים א, ג כתוב:

"רבי יהודה אומר בודקין אור ארבעה עשר ובארבעה עשר שחרית ובשעת הבעור וחקמים אומרים לא בדק אור ארבעה עשר יבדק בארבעה עשר לא בדק בארבעה עשר יבדק בתוך המועד לא בדק בתוך המועד יבדק לאחר המועד ומה שמשיר יניחנו בצנעא כדי שלא יהא צריך בדיקה אחריו"

(א) הקיפו בעיגול את הטעם המופיע במשנה.

(ב) מי הם ה"אומרים" המופיעים במשנה? _____

9. במסכת פסחים י, א כתוב:

"ערבי פסחים סמוך למונה לא יאכל אדם עד שתחשך ואפלו עני שבישראל לא יאכל עד שיסב ולא יפחתו לו מארבע פוסות של יין ואפלו מן התמחוי"

הקיפו בעיגול את מילות הדין המופיעות במשנה.

הבנה פרשנות והיסק

10. במסכת פסחים א, א כתוב:

"...ולמה אמרו שתי שורות במרתף מקום שמכניסין בו חמץ בית שמאי אומרים שתי שורות על פני כל המרתף ובית הלל אומרים שתי שורות החיצונות שהן העליונות

(א) באיזה מקרה, על-פי דברי המשנה, יש לבדוק חמץ במרתף?

(ב) על מה נחלקו בית-שמאי ובית-הלל?

- אם יש שורות עליונות על חביות במרתף
- אם יש לבדוק חמץ במרתף בין החביות או בתוכן
- אם יש לבדוק חמץ במרתף
- מהן שתי השורות במרתף היין שיש לבדוק ביניהן חמץ

11. במסכת פסחים א, ב כתוב:

"אין חוששין שמא גררה חלדה מבית לבית וממקום למקום דאם כן מחצר לחצר ומעיר לעיר אין לדבר סוף"

מה גררה החולדה לפי משנה זו?

- לכלוך
- מצה
- פרי
- חמץ

12. במסכת פסחים א, ג כתוב:

"ומה שמשייר יניחנו בצנעא כדי שלא יהא צרין בדיקה אחריו"

למה מתכוונים במילה "אחריו"?

- אחרי החג
- אחרי הבודק
- אחרי החמץ שנעלם
- אחרי שריפת החמץ

13. במסכת פסחים א, ד כתוב:

"ורבי יהודה אומר אוכלין כל ארבע ותולין כל חמש ושורפין בתחלת שש"

לפי דבריו של רבי יהודה, מה הוא הדין בשעה החמישית?

- מותר להמשיך לאכול חמץ.
- צריך לשרוף את החמץ לכתחילה.
- אסור להשאיר חמץ במקום נמוך.
- עדיין אין חובה לשרוף את החמץ

14. אדם שלא בדק חמץ ונזכר יום לאחר שביעי של פסח (היום-טוב האחרון של פסח), מה עליו לעשות, לדעת חכמים?

15. במסכת פסחים י, א כתוב:

"עֲרַבֵי פְּסָחִים סָמוּךְ לַמִּנְחָה לֹא יֹאכַל אָדָם עַד שֶׁתַּחֲשֵׁן וְאָפְלוּ עֲנֵי שְׁבִיטֵי־יִשְׂרָאֵל לֹא יֹאכַל עַד שֶׁיֵּסֵב וְלֹא יִפְחָתוּ לוֹ מֵאַרְבַּע כּוֹסוֹת שֶׁל יַיִן וְאָפְלוּ מִן הַתְּמָחוּיִי"

למי מתכוונת המשנה במילים "לו"?

- לכל אחד מן המסובים
- לעורך הסדר בלבד
- לאדם עני
- לגבאי צדקה

ערכים ומשמעות

16. במסכת פסחים י, א כתוב:

"וְאָפְלוּ עֲנֵי שְׁבִיטֵי־יִשְׂרָאֵל לֹא יֹאכַל עַד שֶׁיֵּסֵב וְלֹא יִפְחָתוּ לוֹ מֵאַרְבַּע כּוֹסוֹת שֶׁל יַיִן..."

(א) איזה ערך מופיע במשנה זו? _____

(ב) הסבירו כיצד ערך זה בא לידי ביטוי במשנתנו? _____

(ג) שרון ונעם חשבו כיצד ניתן ליישם את מה שלמדו מהמשנה לקראת חג הקרוב.

כיצד יוכלו ליישם, את הערך שכתבתם, בצורה המובחרת ביותר?

בהצלחה!